

Nr	Temat	Wymagania			
		ocenadopuszczająca	ocenadostateczna	ocenadobra	ocenabardzodobra
		Uczeń:			
1	O czym będziemy się uczyć na lekcjach EDB – zasady bezpieczeństwa. Nasz klasowy kontrakt	-	-	-	-
2	Istota udzielania pierwszej pomocy	 wyjaśnić zasady zachowania się i tuiących (świadków zdarzenia) w miejscu wypadku	 uzasadnić znaczenie udzielania pierwszej pomocy omówić zasady i bezpieczeństwa miejsca wypadku	 omówić metody zapewnienia i bezpieczeństwa, osoby poszkodowanej i otoczenia sytuacji omówić zasady i podjęcia działań	 przedstawić rolę świadka zdarzenia w pierwszej pomocy ocenić zachowanie się świadków zdarzenia (ratujących) na miejscu wypadku
3	Łańcuch ratunkowy – nie masz prawa go zerwać	 rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia uniknąć narażenia własnego i zdrowia niebezpieczeństwo ocenić własne możliwości wywołać odpowiednią pomoc	 omówić zasady postępowania bezpiecznego dla ratownika wyjaśnić zasady bezpiecznego postępowania w powołaniu rejonu wypadku	 rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej podać przykład aplikacji i telefon komórkowy wskazać sposoby udzielania pierwszej pomocy wskazać sposoby zabezpieczenia przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi i stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej	 uzasadnić, że przy widoku zagrożenia pomocy może nie być istotne znaczenie dla ratowania życia poszkodowanych charakteryzując poszczególne ogniw łańcucha ratunkowego wskazać przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia i zagrożenia życia

Wymagania						
Nr	Temat	ocena				
		ocenadopuszczająca	ocenadostateczna	ocenadobra	ocenabardzodobra	
Uczeń:						
4	Ocenastanu poszkodowanych	- oceniaprzytomność poszkodowanego - oceniaczynność oddychaniau osoby nieprzytomnej - trzemazmysłami, przezokresdo 10 sekund) - udroźniadrogiodde - chowerękoczymem czoło-żuchwa - systematycznie ponawiaocenę oddychaniau osoby nieprzytomnej - wzywaodpowiednią pomoc	- rozpoznajeu osoby stanzagrożeniązycia - wyjaśniamecha - nizmniędrożności drógoddech - wychu osoby nieprzytomnej - postępujewedług poznanegoschematu ratunkowego	- omawiazasady postępowania bezpiecznegodla ratownika - odwracanaoplecy poszkodowanego leżącegonabruchu, gdyzachodziłaka konieczność rozpoznajestopień zagrożeńiaosoby poszkodowanej	- wymieniaobjawy utratyprzytomności - wyjaśniazasady bezpiecznegopowinaw rejonie wypadku - podajeprzykładya - grożeńw środowisku domowym,ulicznym, wodnym,w prze - strzeniachpodziem - nych,w lasach	- dowodzikonieczno ściudzielanipierw szejpomocyw przy - padkuzaburzeń czynnościżyciowych poszkodowanego - wyjaśnialirolęukładu nerwowego,układu krwionośnego i układuoddech - wegow utrzymywa - niupodstawowych funkcjiżyciowych
5	Postępowanie podczasutraty przytomności i zasłabnięć	- oceniaprzytomność poszkodowanego - udroźniadrogiodde - chowerękoczymem czoło-żuchwa - oceniaczynność oddychaniau osoby nieprzytomnej - trzemazmysłami, przezokresdo 10 sekund) - systematycznie ponawiaocenę oddychaniau osoby nieprzytomnej - układaosobę - przytomnąw pozycji bezpiecznej - wzywaodpowiednią pomoc	- postępujewedług poznanegoschematu ratunkowego - udzielaopomocy osobieomdlałej - wymieniazagro - żeniadlaosoby nieprzytomnej	- wyjaśniamecha - nizmniędrożności drógoddech - wychu osoby nieprzytomnej - omawiazasady postępowania bezpiecznegodla ratownika	- wykazujezwiązek międzyutratąprzy - tomności zagroże - niemżycia - wymieniaprzyczyny i objawy nagłych zasłabnięć utraty przytomności	- wyjaśnialirolęukładu nerwowego,układu krwionośnego i układuoddech - wegow utrzymywa - niupodstawowych funkcjiżyciowych - omawiazasadyo - stępowaniaz osobą nieprzytomną

Wymagania					
Nr	Temat	Uczeń:			
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
6	Pierwsza pomoc w zaburzeniach oddychania i krążenia	- rozpoznaje czynności życiowe poszkodowanego lub ich brak - postępuje według poznanego schematu ratowniczego - wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej - wzywa odpowiednią pomoc	wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i oddech zastępczy, samodzielnie i we współpracy z drugą osobą	- wymienia najczęstsze przyczyny zaburzeń czynności życiowych - omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia - wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”	- opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) - wyказuje wpływ zastosowania AED na zwiększenie skuteczności akcji resuscytacyjnej - wymienia oznaki nagłego zatrzymania krążenia
7	Ciała obce w organizmie	- wykonuje na manekinie ręczny ratunkowy w przypadku zadławienia - wzywa odpowiednią pomoc	- stosuje poznany schemat ratunkowy - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci	- wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia - postępuje według poznanego schematu ratunkowego	omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia
8	Pierwsza pomoc w zranieniach, skaleczeniach i ranach	- wymienia środki stanowiące wyposażenie apteczki pierwszej pomocy - wyjaśnia zastosowanie poszczególnych materiałów opatrunkowych - wykonuje opatrunek ostateczny na ranę w obrębie kończyny - postępuje się chustą trójkątną podczas opatrunku ran i unieruchamiania kończyn - bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne - wzywa odpowiednią pomoc	- wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce domowej - opatrunki rany kończyn chustą trójkątną - stosuje podstawowe zasady opatrunku ran - stosuje właściwe opatrunki w zależności od rodzaju urazu i umiejscowienia rany	- wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce - wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce samochodowej - wykonuje opatrunek ostateczny na ranę głowy, szyi, twarzy, klatki piersiowej i jamy brzusznej	- wyjaśnia pojęcie rany - wskazuje zależność między sposobem opatrzenia rany a jej gojeniem się - planuje wyposażenie apteczki dla kilkuosobowej grupy na wypadek turystyki w zależności od pory roku

Wymagania						
Nr	Temat	ocena			Uczeń:	
		ocenadostateczna	ocenadobra	ocenabardzodobra		
		ocenadopuszczająca				
9	Tamowanie krwotoków	- wykonuje opatrunek uciskowy - tamuje krwawie - niezapomocą opatrunku - wzywa o odpowiednią pomoc - bezpieczniej - muje kawczki ochronne	- wyjaśnia, jak rozpoznać krwotok zewnątrz - opisuje opatrunek uciskowy - opisuje zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej	- układ poszkodowanego - w oparciu o wiedzę i umiejętności uciskowe - tamuje krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego	- wyjaśnia pojęcia: „rana”, „krwotok” - wyjaśnia, dlaczego silny krwotok zagraża życiu - wyjaśnia zagrożenie związane z silnym krwotokiem - rozróżnia rodzaje krwotoków	- rozpoznaje stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku - opisuje zasady - chowania się w sytuacji zagrożenia przy użyciu achronu: uciekaj, schowaj się, walcz
10	Urazy kończyn i uszkodzenia stawów	- stosuje unieruchomienie obojętne - wzywa o odpowiednią pomoc	- stosuje zasady unieruchamiania kończyn - stosuje zasady unieruchamiania stawów	wykorzystuje podręczne środki do unieruchomienia urazu	- wyjaśnia pojęcie „złamanie” - wymienia przykłady czynników ryzyka uszkodzenia stawów	wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy
11	Wpływ wysokiej temperatury na organizm człowieka	- demonstruje metodę chłodzenia przy padku oparzenia kończyny - wzywa o odpowiednią pomoc	- wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach - wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, zeszczepieniom, zgorzelom - wymienia środki ochrony przed oparzeniami	- charakteryzuje stopień oparzeń termicznych - opisuje zasady postępowania przy padku oparzenia termicznego	- opisuje skutki działania wysokiej temperatury na organizm człowieka - wyjaśnia pojęcie „oparzenie”	- przedstawia metody zapobiegania oparzeniom, zgorzelom, zeszczepieniom, zranieniom - opisuje skutki oparzeń termicznych - wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, zgorzelom, zeszczepieniom
12	Powtórzenie i utrwalenie wiadomości	wszystkie wymagania z tematów 2-11			tematów 2-11	

Autorka: Bogusława Breitkopf

Nr	Temat	Wymagania				
		ocenadopuszczająca	ocenadostateczna	ocenadobra	ocenabardzodobra	ocenaeluująca
		Uczeń:				
16	Zagrożenia związane z działalnością człowieka	wymienia przykłady nadzwyczajnych groźen wywołanych przez człowieka opisuje zagrożenia zachowania ludności w sytuacjach zagrożenia chemicznych wymienia przykłady zagrożeń środowiskowych	zasadniczo niebezpieczeństwo stosowania do zalet służb ratunkowych omawia zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia chemicznych omawia zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia chemicznych	omawia zasady zachowania podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych, technicznych i innych przedstawia obowiązki i trudności w sytuacjach wymagających ewakuacji	opisuje zagrożenia związane z działalnością człowieka omawia rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacjach zagrożenia omawia rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacjach wymagających ewakuacji	zasadniczo niebezpieczeństwo stosowania do zalet służb ratunkowych omawia zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia chemicznych omawia zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia chemicznych
17	Powtórzenie i utrwalenie wiadomości	wszystkie wymagania z tematów 13–16				
18	Bezpieczeństwo państwa	wymienia składniki bezpieczeństwa państwa	wyjaśnia, rozumie przepojenie „bezpieczeństwo”	wymienia charakterystyczne podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa	określa istotę problemu bezpieczeństwa	podsumowuje dyskusję na temat bezpieczeństwa państwa
19	Polska a bezpieczeństwo międzynarodowe	orientuje się w geopolitycznych uwarunkowaniach bezpieczeństwa, wynikających z położenia Polski	wymienia czynniki mające wpływ na bezpieczeństwo Polski omawia rolę Sił Zbrojnych w systemie obronności państwa	wymienia organizacje międzynarodowe i przedstawia ich rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski wymienia uzbrojenie Sił Zbrojnych RP	omawia filary współczesnego bezpieczeństwa omawia podstawowe zadania Sił Zbrojnych w systemie obronności państwa wyjaśnia rolę Sił Zbrojnych w systemie obronności państwa	omawia rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa opisuje strukturę organizacyjną Sił Zbrojnych RP
20	Cyberbezpieczeństwo i wymiar wojskowy	przedstawia sposoby zabezpieczenia przed cyberprzemocą	opisuje sposoby zabezpieczenia przed cyberprzemocą	wyjaśnia istotę cyberbezpieczeństwa państwa	przedstawia rolę i miejsce cyberbezpieczeństwa w systemie cyberbezpieczeństwa państwa	dobiera i tworzy umiarkowanie złożone wypowiedzi dotyczące cyberbezpieczeństwa państwa

Nr	Temat	Wymagania				
		ocenadopuszczająca	ocenadostateczna	ocenadobra	ocenabardzodobra	ocenacelująca
		Uczeń:				
21	Powtórzenie i utrwalenie wiadomości	wszystkiewwymaganiach tematów18–20				
22	Zasady orientowania się w terenie	🏠 wskazuje kierunki świata za pomocą Słońca, Słońca i zegarka	🏠 wyjaśnia zasady orientowania się w terenie	🏠 orientuje się w terenie na podstawie cech przedmiotów terenowych 🏠 wskazuje kierunki świata za pomocą kompasu	🏠 wskazuje kierunki świata za pomocą busoli i GPS	
23	Posługiwanie się mapą	🏠 wyjaśnia zasady orientowania się w terenie za pomocą mapy	🏠 wskazuje różnicę między mapą a planem 🏠 posługuje się planem	🏠 rozróżnia znaki topograficzne 🏠 czyta mapę topograficzną	🏠 porównuje mapę z terenem 🏠 określa województwo i scenariusze	
24	Strzelectwo sportowe	🏠 rozróżnia kategorie strzelectwa 🏠 opisuje zasady zachowania się strzelnicy 🏠 przyrządy - służące do strzelania	🏠 wymienia podział województwa na województwa 🏠 wymienia podział województwa na województwa	🏠 opisuje poszczególne części składowe broni strzeleckiej	🏠 wyjaśnia zasadność stosowania środków ostrożności przy posługiwaniu się bronią	
25	Bezpieczeństwo strzelnicy	🏠 wymienia okresy zagrożenia	🏠 wyjaśnia odczyn pH	🏠 opisuje podstawowe czynniki warunkujące jakość strzału	🏠 opisuje poszczególne elementy toru pocisku	
26	Celowanie i celność strzelania	🏠 przyjmuje postawy strzeleckie: leżącą, kłęczącą, stojącą	🏠 prawidłowo zgrywa przyrządy celownicze	🏠 reguluje oddech w czasie strzału	🏠 prawidłowo ocenia wpływ warunków na celność strzelania	
27	Powtórzenie i utrwalenie wiadomości	wszystkiewwymaganiach tematów22–26				

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA

I. Bezpieczeństwo państwa. Uczeń:

- 1) zna i charakteryzuje podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa, rozumie istotę problemu bezpieczeństwa; wymienia składniki bezpieczeństwa państwa;
- 2) jest zorientowany w geopolitycznych uwarunkowaniach bezpieczeństwa, wynikających z położenia Polski;
- 3) zna i przedstawia rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski;
- 4) zna misję Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, ich rolę, podstawowe zadania w systemie obronności państwa oraz strukturę organizacyjną i uzbrojenie.

II. Działania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych). Uczeń:

- 1) wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka);
- 2) wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
- 3) przedstawia obowiązki ludności w sytuacjach wymagających ewakuacji;
- 4) omawia rolę różnych służb i innych podmiotów, uzasadnia znaczenie bezwzględnego stosowania się do ich zaleceń;
- 5) wymienia przykłady zagrożeń środowiskowych, w tym zna zasady postępowania w razie: pożaru, wypadku komunikacyjnego, zagrożenia powodzią, intensywnej śnieżycy, uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych, zdarzenia terrorystycznego.

III. Podstawy pierwszej pomocy. Uczeń:

- 1) rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę;
- 2) zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym:
 - a) unikania narażania własnego zdrowia,
 - b) oceniania własnych możliwości,
 - c) rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym,
 - d) wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej;
- 3) podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach;
- 4) przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć;
- 5) potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia:
 - a) wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia”,
 - b) wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia,
 - c) wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych;
- 6) wie, jak prawidłowo wezwać pomoc:
 - a) wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe,
 - b) wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu;
- 7) podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy;

- 8) zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną:
- a) wymienia objawy utraty przytomności,
 - b) ocenia przytomność poszkodowanego,
 - c) ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund),
 - d) wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej,
 - e) udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło–żuchwa,
 - f) układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej,
- g) zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny;
- 9) systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej;
- 10) zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej:
- a) wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki,
 - b) wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości,
 - c) omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia,
 - d) wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą,
 - e) opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej;
- 11) wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu:
- a) wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia,
 - b) omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia,
 - c) wykonuje na manekinie rękoczyny ratunkowe w przypadku zadławienia,
 - d) wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci;
- 12) zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy: wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce domowej, samochodowej, przygotowanej na wyprawę turystyczną;
- 13) zna zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn:
- a) wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok,
 - b) wykonuje opatrunek ośnający na ranę w obrębie kończyny,
 - c) wyjaśnia, jak rozpoznać krwotok zewnętrzny,
 - d) wykonuje opatrunek uciskowy,
 - e) bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne,
 - f) wyjaśnia pojęcie: złamanie, skręcenie, zwichnięcie,
 - g) stosuje zasady unieruchamiania doraźnego kości i stawów,
 - h) wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy;
- 14) rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach:
- a) wyjaśnia pojęcie „oparzenie”,
 - a) omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego,
 - b) demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny,
 - c) wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci.
- 15) zna zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej:
- a) potrafi rozróżnić rodzaje krwotoków,
 - b) potrafi zatamować krwotok przy użyciu dłoni oraz opatrunku uciskowego,
 - c) zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia przy użyciu akronimu uciekaj, schowaj się, walcz.

IV. Kształtowanie postaw obronnych.**1. Terenoznawstwo. Uczeń:**

1) zna podstawy orientowania się w terenie, w tym potrafi wskazywać kierunki stron świata za pomocą np. kompasu, busoli, GPS oraz orientować się w terenie przy pomocy charakterystycznych przedmiotów terenowych;

2) potrafi używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie.

2. Cyberbezpieczeństwo w wymiarze wojskowym. Uczeń:

1) zna istotę cyberbezpieczeństwa;

2) potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać umiarkowane wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa.

3. Przygotowanie do szkolenia strzeleckiego. Uczeń:

1) zna zasady bezpiecznego i efektywnego posługiwania się bronią strzelecką;

2) zna podstawowe części składowe broni strzeleckiej;

3) potrafi przyjmować postawy strzeleckie;

4) potrafi prawidłowo zgrywać przyrządy celownicze, regulować oddech w czasie składania się do strzału oraz ściągać język spustowy.